

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних і самостійних занять за курсом
«Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності»
(для студентів спеціальності 7.050.206)

Рекомендовано
на засіданні кафедри «Управління
виробництвом».

Затверджено
на засіданні навчально-видавничої
ради ДонНТУ.
Протокол № 11 від 01 березня 2004 р.

Донецьк – 2004 р.

Методичні вказівки до проведення практичних і самостійних занять за курсом «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності» / Негрій С.Г. – Донецьк: ДонНТУ, 2004, 57с.

Відповідно до переліку тем, які обов'язкові для вивчення, наведені необхідні питання для обговорення на практичних заняттях за курсом «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності», питання для самостійної роботи студентів, контрольний тест, теми контрольних робіт і наведений список рекомендованої літератури до кожної теми.

Методичні вказівки призначені для студентів спеціальності 7.050.206 – “Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності”.

Укладач

асистент С.Г. Негрій

Відпов. за випуск

проф. І.І. Гомаль

ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою курсу «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності» є одержання теоретичних основ і формування практичних навичок у студентів у сфері правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Розглядаються типові правові проблеми, що виникають у менеджерів із зовнішньоекономічної діяльності під час укладення і виконання зовнішньоекономічних контрактів, здійснення міжнародних перевезень, що мають зв'язок з цими контрактами, оптимізації оподатковування фірм і підприємств, створення і реорганізації юридичних осіб (суб'єктів цих правовідносин), а також при організації ефективних і правильних взаєморозрахунків між контрагентами.

Студенти повинні одержати теоретичні і практичні знання з таких питань:

- правові форми реалізації зовнішньоекономічної діяльності, джерела права, що її регулюють;
- мета й інструменти зовнішньоекономічного регулювання;
- правова сторона взаємовідносин українських і іноземних суб'єктів господарської діяльності;
- державний вплив на здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- поняття Єдиного митного тарифу;
- митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності і його законодавча база;
- нетарифні заходи регулювання зовнішньоекономічної діяльності, їх правова основа;
- нормативно-правова база оподаткування учасників зовнішньоекономічної діяльності;
- валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності і його правова основа;
- форми розрахунків і кредитування в зовнішньоекономічній діяльності, їх правова база;
- зовнішньоекономічні контракти і джерела їх правового регулювання;
- права на здійснення угод від імені суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- інвестиційна діяльність в Україні і за її межами, її правові основи;
- поняття арбітражу і види третейських судів, джерела правового регулювання арбітражної суперечки.

Студенти повинні знати: основні поняття правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності і його законодавчу базу.

Студенти повинні вміти: користуватися законодавчими актами України щодо зовнішньоекономічної діяльності й оформляти зовнішньоекономічні контракти відповідно до законів України.

Практичні заняття з дисципліни «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності» проводяться з метою закріплення лекційного матеріалу за курсом. Крім того, передбачені питання для самостійної роботи студентів.

ТЕМА №1: Предмет і завдання курсу «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності». Основні положення і принципи регулювання ЗЕД.

Питання для практичних занять:

1. Поняття, суть і передумови правового регулювання ЗЕД.
2. Правові форми реалізації ЗЕД.
3. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

Питання для самостійної роботи:

1. Ким здійснюється регулювання ЗЕД в Україні?
2. Перерахуйте регулятори зовнішньоекономічних зв'язків.
3. Якими принципами необхідно керуватися при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 4 –26.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. М.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 26-29.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998. – 220 с. Стр. 12-19.
4. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 74-79.

Тема №2: Поняття і види суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

Питання для практичних занять:

1. Хто згідно із ст. 3 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» є суб'єктами ЗЕД?
2. У якому випадку фізична особа має право на здійснення ЗЕД?
3. Назвіть усі обов'язкові ознаки юридичної особи.
4. Назвіть, кого до іноземних суб'єктів господарської діяльності відносить законодавство України?
5. Чи обмежене число учасників повного товариства, і які права має кожний із компаньйонів товариства?
6. Дайте визначення представництву іноземного суб'єкта господарської діяльності.

7. Які правові режими для ІСГД встановлюються на території України?

Питання для самостійної роботи:

1. Юридичні особи і їх ознаки.
2. У чому полягає принципова відмінність товариства з обмеженою відповідальністю від акціонерного товариства?
3. Командитні й акціонерно-командитні товариства, їх характеристики.

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 27 –46.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. М.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 98-99.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998. – 220 с. Стр. 13-19.
4. Хвалей В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 192-200.

Тема №3: Державний вплив на здійснення зовнішньоекономічної діяльності

Питання для практичних занять:

1. Назвіть основні цілі державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Класифікація заходів державного впливу на ЗЕД.
3. Що являє собою Єдиний митний тариф?
4. Що таке мито, і які види мит існують?
5. Правові основи організації митного контролю при експортно-імпортних операціях.
6. Як визначається країна походження товару?
7. Що таке нетарифне регулювання ЗЕД? Поясніть свою відповідь.
8. Які існують методи нетарифних торговельних обмежень ЗЕД?
9. У яких випадках використовуються антидемпінгові мита?
10. Обмеження на окремі види товарів, імпортованих або експортованих із України.
11. Ціноутворення під час здійснення експортних і імпортних операцій і його правова основа.

Питання для самостійної роботи:

1. Чи необхідне державне регулювання економіки? Обґрунтуйте відповідь.
2. Як здійснюється митний контроль при експортних і імпорتنих операціях?
3. У яких випадках вводиться Україною ліцензування і квотування експорту й імпорту?
4. Що таке компенсаційні імпорتنі мита і чим викликане їх використання?
5. У якому випадку дозволяється використання антидемпінгових заходів?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 48 –94.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. М.: «Издательство «Приор», 2001.– 240 с. Стр. 14-19, 34-45
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие).– К.: СПЛАЙН, 1998.– 220с. Стр.48-115.
4. Хвалей В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 196, 206-219.
5. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 74-123.
6. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – М.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 9-33.
7. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов/ Л.Е. Стровский, С.К. Казанцев, Е.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Е. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 45-74, 514-567.
8. Таможенно- тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. 1996. Сборник нормативных документов. Составители: И.П. Рамусь, С.Н. Кульбачная. – К.: Издательство «Блиц-Информ», 1996. – 336 с. Стр. 70-87.

ТЕМА №4: Організації розрахунків в іноземній валюті

Питання для практичних занять:

1. Які основні принципи організації розрахунків в іноземній валюті?

2. Права на здійснення операцій на УМВБ і МБВР.
3. Відкриття рахунків у національній і іноземній валюті.
4. Право на здійснення нерезидентами операцій в іноземній валюті на території України.
5. Правова основа розрахунків за зовнішньоекономічними контрактами.
6. Порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті і наслідку порушення резидентами термінів розрахунків з експортно-імпортних операцій.

Питання для самостійної роботи:

1. Хто і коли встановлює офіційний курс гривні? Які строки його дії?
2. Кому дозволяється здійснювати операції на міжбанківському валютному ринку?
3. Які операції в іноземній валюті на території України дозволяється здійснювати резидентам?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 96 –122
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. М.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 29 –33.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 116-178.
4. Хвалец В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 220-226.

ТЕМА №5: Форми розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності

Питання для практичних занять:

1. Дайте визначення міжнародним розрахункам, перерахуйте їх види.
2. Загальні принципи міжнародних розрахунків, їх правове значення і практика застосування.
3. Правові форми міжнародних розрахунків: банківське переведення, інкасо й акредитив.
4. Чим регламентується використання акредитивів для міжнародних розрахунків?
5. Які операції включає банківське переведення?

6. Розрахунки з відкритого рахунку.
7. Розрахунки з використанням векселів і чеків.

Питання для самостійної роботи:

1. Коли можуть бути визнані недійсними зовнішньоекономічні контракти?
2. Умови акредитива і їх правове значення.
3. Чому акредитивна форма розрахунків найбільш вигідна для експортерів?
4. Яка форма розрахунку рекомендується, коли українське підприємство виступає імпортером? Чому?
5. Коли використовуються банківські перекази?
6. Що значить вислів: «Розрахунки у формі авансу»?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 123 –154.
2. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 232-233, 239-255.
3. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – М.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 184-194.
4. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов / Л.Е. Стровский, С.К. Казанцев, Е.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Е. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 345-371.
5. А.И. Жданов практическое руководство по внешнеэкономической деятельности. – СПб: Питер, 2001. – 224 с. Стр. 102-133.

ТЕМА №6: Кредитування в зовнішньоекономічній діяльності

Питання для практичних занять:

1. Кому і ким дозволене надання кредитів в іноземній валюті в Україні?
2. Правові форми надання кредитів банками України.
3. Договори, що передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами на підставі залучених нерезидентів кредитів, позик в іноземній валюті, їх правове значення.

Питання для самостійної роботи:

1. Чи існують обмеження в термінах і сумі при видачі кредитів в іноземній валюті уповноваженими банками?
2. У якому випадку здійснюється розгляд заявок юридичних осіб-резидентів щодо залучення іноземних кредитів з використанням для їх погашення бюджетних засобів?
3. Перерахуйте основні критерії відбору і розгляду проектів, фінансування яких буде здійснюватися за рахунок іноземних кредитів, що залучаються під гарантії Кабміну України.

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 155 –160.
2. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр 255-273.
3. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов/ Л.Е. Стровский, С.К. Казанцев, Е.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Е. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 374-385.

ТЕМА №7: Правове регулювання зовнішньоекономічного контракту

Питання для практичних занять:

1. Що собою являє зовнішньоекономічний контракт?
2. Перерахуйте основні джерела правового регулювання зовнішньоекономічного договору.
3. Які існують правила укладення зовнішньоекономічних контрактів?
4. Які вимоги ставляться до умов зовнішньоекономічного контракту?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 162 –177.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. М.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 179-220.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 179-189.

4. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – М.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 94-97,104-106.

5. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов/ Л.Е. Стровский, С.К. Казанцев, Е.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Е. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 218-239.

6. А.И. Жданов практическое руководство по внешнеэкономической деятельности. – СПб: Питер, 2001. – 224 с. Стр. 10-69.

ТЕМА №8: Договір купівлі-продажу

Питання для практичних занять:

1. Які обов'язки в продавця і покупця відповідно до договору купівлі-продажу згідно з українським законодавством?

2. Які існують міжнародні угоди, призначені для регулювання умов договору купівлі-продажу?

3. Що визначають Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів?

4. За якою ознакою можна розділити базисні умови, включені в Інкотермс?

5. Про які умови слід домовитися в договорі міжнародної купівлі-продажу товарів?

6. Яке правове значення суттєвих і несуттєвих умов договору міжнародної купівлі-продажу товарів?

7. Чому важливо знати, право якої країни застосовується до регулювання відносин за договором міжнародної купівлі-продажу товарів?

8. Що являє собою бартерна операція в галузі ЗЕД згідно з українським законодавством?

9. Чим обумовлена заборона на проведення бартерних операцій в галузі ЗЕД на окремі види товарів (послуг, робіт)?

10. Які встановлені Законом терміни бартерних операцій?

11. У яких випадках допускається перевищення встановлених термінів ввезення товарів (виконання робіт, надання послуг), що імпортуються за бартерними договорами?

12. Які наслідки спричиняє порушення суб'єктом ЗЕД України термінів ввезення товарів, імпортованих за бартерним договором?

13. Які документи використовуються в міжнародній торгівлі?

Питання для самостійної роботи:

1. Коли постачання перевізникові вважається завершеним?

2. Як визначається дата постачання товару?

3. Якими правовими засобами забезпечується належне виконання зобов'язань за договором міжнародної купівлі-продажу товарів?
4. Яке значення має арбітражне застереження, яке включене в умови договору міжнародної купівлі-продажу товарів?
5. Вкажіть характерну рису бартерної операції.
6. Ким видається разовий індивідуальний дозвіл на перевищення встановлених термінів ввезення товарів, що імпортуються за бартерними договорами і в яких випадках може бути відмовлено у видачі зазначеного дозволу?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 178 –234.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. М.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 224-227.
3. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – М.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 94-104.
4. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов/ Л.Е. Стровский, С.К. Казанцев, Е.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Е. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 217-326.
5. Жданов А.И. Практическое руководство по внешнеэкономической деятельности. – СПб: Питер, 2001. – 224 с. Стр. 10-27.

ТЕМА №9: Договір на виконання робіт

Питання для практичних занять:

1. Що значить “контракт підряду” і яка важлива особливість у цього виду контрактів?
2. Як устанавлюються ціни підрядних контрактів?
3. Що значить “операції з давальницькою сировиною” в зовнішньоекономічних відносинах і як вони передбачені законодавством України?
4. Які вимоги ставляться до операцій з давальницькою сировиною, і які пільги надаються під час їх виконання?
5. З якими видами сировини заборонено робити операції з давальницькою сировиною?
6. Які особливості давальницького контракту?
7. Що таке “коопераційне співробітництво” і на чому воно базується?

Питання для самостійної роботи:

1. Що значить вислів “вартість плюс винагорода”?
2. Які схеми проведення операцій з давальницькою сировиною визначені Законом?
3. Які форми розрахунків можуть бути використані при виконанні замовлення щодо переробки давальницької сировини українським виконавцем?
4. Як Ви думаєте, чому необхідний контроль держави над операціями з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічних відносинах?
5. Постачання продукції з виробничої кооперації, їх правові аспекти.

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с.– Стр. 235 –253.
2. Хвалей В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 16-17.
3. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – М.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 118-125.

ТЕМА №10: Договір про надання послуг

Питання для практичних занять:

1. Що значить “торгівля послугами” і що регулює сферу надання послуг на міжнародному рівні?
2. Хто відповідно до Закону України “Про туризм є туристом?
3. Перерахуйте вимоги, які ставляться до суб'єктів туристичної діяльності під час організації іноземного туризму.
4. Перерахуйте вимоги, які ставляться до суб'єктів туристичної діяльності під час організації зарубіжного туризму.
5. Хто такі торговельні агенти і як вони класифікуються?
6. Які основні прямі обов'язки агента і що значить “невиняткове і виняткове право продажів”?
7. Які операції відносяться до операцій резидентів, що здійснюються під час виконання договорів консигнації?
8. У якому випадку може здійснюватися посередництво в працевлаштуванні на роботу за кордоном і яких правил посередники повинні дотримуватись при здійсненні такого виду зовнішньоекономічної діяльності?

Питання для самостійної роботи:

1. У чому розходження іноземного і зарубіжного туризму?
2. Що значить “переважне право продажу”?
3. Що значить “посередництво в працевлаштуванні на роботу за кордоном”?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 254 –278.
2. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – М.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 129-130, 139-159.
3. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов/ Л.Е. Стровский, С.К. Казанцев, Е.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Е. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 672-704.
4. Жданов А.И. Практическое руководство по внешнеэкономической деятельности. – СПб: Питер, 2001. – 224 с. Стр. 28-59.

ТЕМА №11: Інвестування в Україні і за її межами

Питання для практичних занять:

1. Дайте загальну характеристику Закону України “Про режим іноземного інвестування”.
2. Які існують форми іноземних інвестицій і яка система допуску іноземного капіталу?
3. Як здійснюється державна реєстрація договорів про спільну інвестиційну діяльність під час участі іноземного інвестора?
4. Права й обов'язки іноземних інвесторів.
5. Які гарантії захисту іноземних інвестицій і їх компенсацій передбачені законодавством України?
6. Що таке “інвестування майнових цінностей” і які існують правові нюанси під час такого виду діяльності?
7. Який порядок одержання ліцензії на здійснення інвестицій за кордон?

Питання для самостійної роботи:

1. Що значить іноземні інвестиції? Перерахуйте їх види.
2. Як оцінюються іноземні інвестиції?
3. У чому відмінності спільного підприємства від підприємства з іноземними інвестиціями?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 280 –299.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. М.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 152-155.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 146-151.
4. Хвалец В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 227-231, 236-241.

ТЕМА №12: Вільні економічні зони

Питання для практичних занять:

1. Що таке вільні економічні зони і, які їх види існують?
2. Ким встановлюється статус і територія спеціальної економічної зони, з якою метою?
3. Як розуміти вислів: “На території вільної економічної зони встановлюється і діє спеціальний правовий режим економічної діяльності”?
4. Що значить оффшорна компанія?
5. На які групи поділяються країни, що надають визначені пільги оффшорним компаніям?

Питання для самостійної роботи:

1. Що Ви знаєте про пільговий режим оподаткування, який встановлюється у вільних економічних зонах?
2. В одній із постанов Кабінету Міністрів України передбачена можливість створення оффшорних зон. На вашу думку, чому на даний момент жодна вільних економічних зон в Україні не має оффшорного статусу?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 300-316.
2. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие).– К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 38-41.

3. Хвале́й В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 232-234.

4. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 339-350, 376-380.

ТЕМА №13: Розгляд суперечок, які виникають при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності

Питання для практичних занять:

1. Де можуть розглядатися суперечки у зв'язку зі здійсненням зовнішньоекономічної діяльності?
2. Що слід розуміти під третейським судом?
3. Чому учасники суперечки часто вдаються до послуг міжнародного комерційного арбітражу?
4. Які Вам відомі міжнародні угоди про виконання рішень іноземних арбітражів?
5. Яке відношення України до міжнародних угод про виконання рішень іноземних арбітражів?
6. У чому достоїнства і недоліки Нью-Йоркської конвенції про визнання і приведення до виконання іноземних арбітражних рішень?
7. Дайте загальну характеристику Закону України “Про міжнародний комерційний арбітраж”.

Питання для самостійної роботи:

1. Які існують види комерційного арбітражу?
2. Які суперечки можуть передаватися в міжнародний комерційний арбітраж відповідно до законодавства України?

Список рекомендованої літератури:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 318-347.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. М.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 26-29.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 210-214.
4. Хвале́й В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 74-79.

5. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 62-73.

6. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов / Л.Е. Стровский, С.К. Казанцев, Е.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Е. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 316-322.

Теми контрольних робіт з курсу*

1. Джерела права, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність в Україні.
2. Відповідальність у зовнішньоекономічній діяльності.
3. Правовий статус іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні.
4. Представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні.
5. Спеціальні правові режими в зовнішньоекономічній діяльності.
6. Зарубіжний досвід державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
7. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
8. Законодавчі акти, що регулюють вплив держави на здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
9. Антидемпінгові процедури, їх правові засади.
10. Правові засоби щодо захисту вітчизняного товаровиробника в Україні.
11. Особливості правового регулювання валютних відносин.
12. Порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті.
13. Вибір форм і умов розрахунків.
14. Уніфіковані правила і звичаї для документарних акредитивів.
15. Акредитивна форма розрахунків і гарантії за окремими видами акредитивів.
16. Уніфіковані правила за інкасо.
17. Особливості правового регулювання і способи розрахунків з колишніми республіками СРСР.
18. Джерела правового регулювання зовнішньоекономічного договору.
19. Правове значення умов договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

* Контрольні роботи виконуються згідно з загальними вимогами щодо оформлення студентських робіт (Голембієвський П.П., Подтикалов О.С., Костюк І.С. Оформлення та захист студентських робіт: Методичні вказівки. – Донецьк: ДонНТУ, 2003. – 60 с.

- 20.Значущі і додаткові умови зовнішньоекономічних договорів.
- 21.Порядок оформлення і реєстрації зовнішньоекономічних договорів, їх облік.
- 22.Правове регулювання імпорту (експорту) товарів посередниками.
- 23.Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій.
- 24.Правове регулювання імпорту в Україну.
- 25.Правове регулювання бартерних операцій в зовнішньоекономічній діяльності.
- 26.Операції з давальницькою сировиною як легальний шлях зменшення оподаткованої бази.
- 27.Страхування в зовнішньоекономічній діяльності.
- 28.Міжнародний туризм і його правова сторона.
- 29.Посередництво в зовнішньоекономічних відносинах. Права й обов'язки при здійсненні даного виду діяльності.
- 30.Регулювання іноземних інвестицій в Україні.
- 31.Правові основи залучення іноземних інвестицій в Україну та наслідки іноземного інвестування.
- 32.Правові гарантії захисту іноземних інвесторів в Україні.
- 33.Пільги підприємствам з іноземними інвестиціями.
- 34.Міжнародні двосторонні угоди про захист іноземних інвестицій.
- 35.Вільні економічні зони в Україні.
- 36.Офшорні компанії на Кіпру.
- 37.Міжнародні комерційні арбітражні суди.
- 38.Визнання і виконання арбітражних рішень в Україні.
- 39.Визнання і виконання арбітражних рішень за кордоном.
- 40.Правове регулювання діяльності Торгово-промислової палати України.

ТЕСТ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Інструкція для студента

1. Відзначте відповідну клітинку при відповіді.
2. Якщо вважаєте, що текст наведений неправильно, то дайте до нього свої коментарі.

<i>Текст</i>	<i>Правильно</i>	<i>Неправильно</i>	<i>Коментарі</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
ТЕМА №1: Предмет і завдання курсу «Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності». Основні положення і принципи регулювання ЗЕД. 1.1 Зовнішньоекономічна діяльність визначається як діяльність суб'єктів господарської діяльності України й іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаєминах між ними, що мають місце за межами України. 1.2 До видів зовнішньоекономічної діяльності відноситься наукова, науково-технічна, науково-виробнича, виробнича, навчальна й інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності. 1.3 Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності – розв'язання суперечок, що виникають між суб'єктами ЗЕД. 1.4 Одним із завдань торгово-промислових палат є надання послуг для здійснення комерційної діяльності іноземних фірм і організацій. 1.5 Суб'єкти господарської діяльності України й іноземних суб'єктів господарської діяльності повинні керуватися принципом суверенітету народу України у здійсненні ЗЕД, який полягає у:			

1	2	3	4
– винятковому праві народу України самостійно і незалежно здійснювати ЗЕД на території України і за кордоном, керуючись нормами міжнародного права; – обов'язку України неухильно виконувати всі договори і зобов'язання України в галузі міжнародних економічних відносин.			
ТЕМА №2: Поняття і види суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності 2.1 Юридичні особи – громадяни України, іноземні громадяни й особи без громадянства, що мають громадянську правоздатність і дієздатність відповідно до законів України і які постійно проживають на території України. 2.2 Суб'єкти господарської діяльності України завжди є суб'єктами ЗЕД. 2.3 Іноземні суб'єкти господарської діяльності (ІСГД) можуть здійснювати операції з продукцією українського походження на території України тільки за умови наявності в Україні належним чином зареєстрованого представництва. 2.4 Усі суб'єкти ЗЕД України мають право відкривати свої представництва на території інших держав відповідно до законів України. 2.5 Акціонерно-командитне товариство – це об'єднання двох і більш осіб, які особисто беруть участь у справах товариства і несуть необмежену і солідарну відповідальність щодо зобов'язань фірми перед її кредиторами не тільки вкладеним капіталом, а і усім своїм майном. 2.6 Представництво ІСГД — установа чи особа, яка представляє інтереси ІСГД в Україні і має на це належним чином оформлені відповідні повноваження.			
ТЕМА №3: Державний вплив на здійснення зовнішньоекономічної діяльності 3.1 Держава з метою захисту тільки своїх національних інтересів, здійснює регулювання зовнішньоекономічної діяльності.			

1	2	3	4
3.2 Сферою дії Закону України «Про Єдиний митний тариф» є єдина митна територія України і території держав, які межують з Україною. 3.3 Єдиний митний тариф України — це систематизований звід ставок мит, якою оподатковуються податками товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України. 3.4 Для встановлення фактів, що дають підставу до застосування особливих видів мит, проводиться розслідування Митно- тарифної ради України. 3.5 Країною походження товарів вважається тільки та країна, де товари були повністю виготовлені. 3.6 Якщо міжнародним договором України встановлені правила, що відрізняються від встановлених законодавчими актами України, то застосовуються правила міжнародного договору. 3.7 Квотування — це видача компетентними державними органами дозволу на ввезення чи вивезення певних видів продукції (товарів). 3.8 Згідно з ч. 3 ст. 16 Закону «Про зовнішньоекономічну діяльність» в Україні не видаються генеральні ліцензії. 3.9 Використання антидемпінгових мит дозволяється у випадку, якщо демпінг наносить матеріальний збиток національній промисловості країни. 3.10 Експортні субсидії — пільги фінансового характеру, надані державою експортерам для розширення вивезення товарів за кордон. 3.11 Відповідно до українського законодавства індикативні ціни можуть встановлюватися тільки на експортну продукцію.			
ТЕМА №4: Організації розрахунків в іноземній валюті 4.1 Офіційний курс гривні до іноземних валют використовується резидентами і нерезидентами України для здійснення бухгалтерського обліку операцій з іноземною валютою, а також в інших випадках, передбачених діючим законодавством України.			

1	2	3	4
4.2 Здійснювати операції на Українській міжбанківській валютній біржі мають право будь-які банки, фінансові установи і спеціалізовані брокерські контори. 4.3 Куплені банками на Українській міжбанківській валютній біржі валютні засоби можуть використовуватися тільки за цільовим призначенням відповідно до контрактів, під які була куплена валюта. 4.4 Операції на міжбанківському валютному ринку України дозволяється здійснювати тільки Національному банкові України, уповноваженим банкам і фінансовим установам, які одержали ліцензію Нацбанку України на здійснення операцій з валютними цінностями. 4.5 Іноземна валюта, придбана у встановленому порядку через уповноважені банки й уповноважені фінансові установи на МБВР України, повинна бути використана резидентом протягом 60 календарних днів з часу зарахування її на його поточний рахунок з метою, яка зазначена в заявці на купівлю іноземної валюти. 4.6 У випадку повернення на адресу резидента засобів в іноземній валюті, що були куплені на МБВР України і перераховані на користь нерезидента у зв'язку з тим, що взаємні зобов'язання частково або повністю не виконані, ці засоби можуть бути використані з іншою метою. 4.7 Якщо в клієнта після оплати його зобов'язань в іноземній валюті залишається невикористана безготівкова іноземна валюта загальною сумою до 10 000 (десяти тисячі) доларів США або еквівалент цієї суми в іншій іноземній валюті, що раніше придбана у встановленому порядку через уповноважений банк на міжбанківському валютному ринку України. Така сума може бути зарахована на його поточний рахунок. 4.8 Рахунки в іноземній валюті юридичним і фізичним особам, резидентам і нерезидентам відкриваються в будь-яких банках. 4.9 Резидентам України дозволяється придбання паливних матеріалів, медикаментів, їжі і послуг тільки на території міжнародних портів.			

1	2	3	4
4.10 В Україні міжнародні розрахунки можуть здійснювати банки з різною формою власності, офіційно зареєстровані на території України, що мають ліцензії НБУ на здійснення валютних операцій. 4.11 Правовою основою розрахункових відносин є норми внутрішнього національного законодавства. 4.12 Згідно із ст. 1 Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» виручка резидентів в іноземній валюті підлягає зарахуванню на їх валютні рахунки в уповноважених банках у терміни виплати заборгованостей, зазначені в контрактах, але не пізніше 60 календарних днів з дати митного оформлення продукції, що експортується.			
ТЕМА №5: Форми розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності 5.1 Акредитив – доручення експортера своєму банку одержати від імпортера визначену суму засобів. 5.2 Непокритий акредитив може бути в будь-який момент анульований як імпортером, так і банком, який його відкрив, без попереднього повідомлення бенефіціара. 5.3 З метою забезпечення додаткових гарантій платежу з акредитиву в розрахунках можуть використовуватися трансферабельні акредитиви 5.4 Чисте інкасо здійснюється на підставі фінансових документів: чеків, векселів, платіжних розписок і інших видів документів, використовуваних для одержання платежу грішми. 5.5 При інкасовій формі розрахунків імпортер зможе одержати товар після його оплати або акцепту тратти. 5.6 Банківське переведення – гарантія для експортера на випадок несплати товару або відмовлення від його оплати імпортером. 5.7 Під час розрахунків відповідно до зовнішньоекономічних операцій в Україні допускається використання ордерних чеків. 5.8 Вексель – розрахунковий документ.			

1	2	3	4
5.9 Видавати переказні і прості векселі можна тільки для оформлення грошового боргу за фактично поставлені товари, виконані роботи, зроблені послуги. 5.10 Під час торгівлі відповідно до відкритого розрахунку покупець під час одержання товарних документів видає розписку. 5.11 Під час авансового платежу передбачається виплата імпортером суми, встановленої в контракті, до передачі товаророзпорядчих документів і безпосередньо самого товару в розпорядження покупця.			
ТЕМА №6: Кредитування в зовнішньоекономічній діяльності 6.1 Українські суб'єкти ЗЕД можуть одержувати кредити в іноземній валюті як на внутрішньому, так і на зовнішньому валютних ринках як у готівковій, так і безготівковій формі. 6.2 Видавати кредити в іноземній валюті резидентам України можуть уповноважені банки України, які одержали таке право відповідно до відкритої ліцензії НБУ. 6.3 Гарантії Кабміну України надаються для забезпечення зобов'язань юридичних осіб-резидентів щодо погашення іноземних кредитів. 6.4 Надання гарантій Кабміну України передую державна експертиза проектів, для реалізації яких залучаються іноземні кредити.			
ТЕМА №7: Правове регулювання зовнішньоекономічного контракту 7.1 Зовнішньоекономічний договір — це матеріально оформлена угода двох суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, направлена на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав і обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності. 7.2 Згідно з українським законодавством зовнішньоекономічним буде договір, укладений між двома іноземними контрагентами на території України без участі суб'єкта ЗЕД України. 7.3 До зовнішньоекономічного контракту можливе застосування тільки норм міжнародного права.			

1	2	3	4
7.4 Торговельні порядки не є джерелом права. 7.5 Типовий контракт – це контракт, який укладається між державами. 7.6 Особливість правового регулювання зовнішньоекономічного договору – це коли сторони договору можуть визначити, законодавство якої держави застосувати до даного договору. 7.7 Права та обов'язки сторін зовнішньоекономічної угоди визначаються матеріальним і процесуальним правом місця її укладення.			
ТЕМА №8: Договір купівлі-продажу 8.1 Згідно з українським законодавством відповідно до договору купівлі-продажу продавець зобов'язується передати майно у власність покупцеві, а покупець зобов'язується прийняти майно і сплатити за нього визначену грошову суму. 8.2 Указом Президента України від 4 жовтня 1994 року «Про застосування міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів» установлено, що при укладенні суб'єктами підприємницької діяльності України усіх форм власності договорів, у тому числі зовнішньоекономічних договорів, предметом яких є товари, застосовуються правила, які наведені в Генеральній угоді про тарифи і торгівлю. 8.3 Правила Інкотермс визначають: ким, де і коли буде розглядатися суперечка при виникненні розбіжностей між продавцем і покупцем. 8.4 Правила Інкотермс регулюють момент передачі права власності. 8.5 Вибір тієї або іншої базисної умови постачання за контрактом купівлі-продажу здійснює спеціальна комісія, створена при Міністерстві економіки України. 8.6 У структуру контракту не входить розділ “Преамбула”. 8.7 Характерною рисою бартеру є використання грошової форми розрахунків 8.8 За бартером забороняється експортувати кокс і напівкокс із кам'яного вугілля, а також нафту.			

1	2	3	4
8.9 Товари, що імпортуються за бартерним договором, підлягають ввезенню на митну територію України в терміни, зазначені в такому Договорі, але не пізніше 60 календарних днів з дати митного оформлення товарів.			
ТЕМА №9: Договір на виконання робіт 9.1 Контракт підряду — це угода, на основі якої підрядник зобов'язується виконати на свій ризик визначену роботу згідно із завданням замовника. 9.2 Особливістю підрядних контрактів є часткова відповідальність підрядника за всі етапи робіт, якість і терміни здачі виконаної роботи замовникові. 9.3 Якщо фактичні платежі за роботу перевищують встановлену в контракті «цільову ціну», то сума оплачуваної винагороди не змінюється. 9.4 Операції з давальницькою сировиною здійснюються відповідно до Закону України «Про операції з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічних відносинах» і оформляється через своєрідний договір купівлі-продажу. 9.5 Законом України «Про операції з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічних відносинах» дозволено вивіз українським замовником давальницької сировини за межі України з метою одержання готової продукції. 9.6 Згідно із ст. 4 Закону України «Про операції з давальницькою сировиною в зовнішньоекономічних відносинах» давальницька сировина може закуповуватися іноземним замовником на митній території України в суб'єктів підприємницької діяльності України за іноземну валюту. 9.7 Операції з давальницькою сировиною можна здійснювати з усіма видами сировини.			
ТЕМА №10: Контракти про надання послуг 10.1 Торгівля послугами практично не відрізняється від торгівлі іншими товарами. 10.2 Послуга – це не є товар, тому що класифікатор послуг не наведений в Гармонізованій системі опису і кодування товарів.			

1	2	3	4
10.3 Під іноземним туризмом розуміють організацію туристичних поїздок за межі України. 10.4 Суб'єкти ЗЕД України, перш ніж укласти контракти з іноземними партнерами в галузі міжнародного туризму, повинні одержати ліцензію. 10.5 Договори з іноземними партнерами, укладені польською мовою, повинні бути перекладені українською, російською і англійською мовами. 10.6 Перерахування іноземної валюти одним резидентом іншому резидентіві-посередникові для подальшої сплати нерезидентіві за імпортомним контрактом є абсолютно правомірним. 10.7 Посередництво в працевлаштуванні за кордоном заборонено законодавством України.			
ТЕМА №11: Інвестування в Україні і за її межами 11.1 Регулювання іноземних інвестицій в Україні здійснюється відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність». 11.2 Під іноземними інвесторами слід розуміти тільки юридичних осіб, створених відповідно до законодавства іншого, не такого як законодавство України. 11.3 Іноземні інвестиції в Україну можуть здійснюватися у вигляді будь-якого рухомого і нерухомого майна і пов'язаних із ним майнових прав. 11.4 Формою здійснення іноземних інвестицій в Україну є придбання самостійно або за участю українських фізичних осіб прав на користування землею і використання природних ресурсів на території України. 11.5 Для іноземних інвесторів на території України встановлюється національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності. 11.6 Інвестиції за кордон можуть здійснюватися у вигляді майнових прав і майна, сировини, запасних частин, товарів народного споживання. 11.7 Інвестування майнових цінностей за межами України ліцензуванню не підлягає.			

1	2	3	4
ТЕМА №12: Вільні економічні зони 12.1 Вільна економічна зона – форма спільного підприємництва. 12.2 Вільні економічні зони – обмежені промислові райони, що являють собою частину території країни з безмитними, митними і торговельними режимами, де іноземні фірми, які виготовляють продукцію головним чином на експорт, користуються податковими і фінансовими пільгами. 12.3 Відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» на її території допускається створення спеціальних економічних зон різного типу. 12.4 Країни «податкової гавані» – країни, які сплачують спеціальні податки.			
ТЕМА №13: Розгляд зовнішньоекономічних суперечок, які виникають під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності 13.1 Арбітражний суд – це те ж, що і державний суд. 13.2 Ізольований арбітраж – це арбітраж, що відбувається за закритими дверима. 13.3 Третейський суд – міжнародний арбітражний суд, що знаходиться в Брюсселі. 13.4 Арбітражне рішення варто розглядати, як іноземне тоді, коли його варто віднести до правопорядку іноземної держави. 13.5 Україною було ратифіковано Нью-йоркську конвенцію від 10 серпня 1960 р. 13.6 Міжнародні комерційні арбітражні суди розглядають суперечки на підставі усної і письмової угоди сторін, які сперечаються. 13.7 Рішення Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України можна опротестувати. 13.8 Рішення МКАС при ТПП України відповідно до чинного законодавства України є виконавчим документом.			

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ
ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧЕСКИЕ УКАЗАНИЯ

к проведению практических и самостоятельных занятий по курсу
«Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности»
(для студентов специальности 7.050.206)

Рекомендованы
на заседании кафедры «Управления
производством».
Протокол № ____ от _____ г.

Утверждены
на заседании учебно-издательского
совета ДонНТУ.
Протокол № 11 от 01 марта 2004 г.

Донецк – 2004 г.

Методические указания к проведению практических и самостоятельных занятий по курсу «Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности» / Негрей С.Г. – Донецк: ДонНТУ, 2004, 57 с.

В соответствии с перечнем обязательных для изучения тем приведены необходимые вопросы к обсуждению на практических занятиях по курсу «Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности», вопросы для самостоятельной работы студентов, контрольный тест, темы рефератов по изучаемым темам и приведен список рекомендованной литературы для изучения каждой темы.

Предназначены для студентов специальности 7.050.206 – “Менеджмент внешнеэкономической деятельности”.

Составитель

ассистент С.Г. Негрей

Отв. за выпуск

проф. И.И. Гомаль

ОСНОВНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ

Целью курса «Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности» является получение теоретических основ и формирование практических навыков у студентов в сфере правового регулирования внешнеэкономической деятельности. Рассматриваются типичные правовые проблемы, которые возникают у менеджеров из внешнеэкономической деятельности при заключении и выполнении внешнеэкономических контрактов, осуществлении международных перевозок, которые имеют связь с этими контрактами, оптимизации налогообложения фирм и предприятий, создании и реорганизации юридических лиц (субъектов этих правоотношений), а также при организации эффективных и правильных взаиморасчетов между контрагентами.

Студенты должны получить теоретические и практические знания по таким вопросам:

- правовые формы реализации внешнеэкономической деятельности, источники права, которые регулируют внешнеэкономическую деятельность;
- цель и инструменты внешнеэкономического регулирования;
- правовая сторона взаимоотношений украинских и иностранных субъектов хозяйственной деятельности;
- государственное влияние на осуществление внешнеэкономической деятельности;
- понятие Единого таможенного тарифа;
- таможенное регулирование внешнеэкономической деятельности и его законодательная база;
- нетарифные мероприятия регулирования внешнеэкономической деятельности, их правовая основа;
- нормативно-правовая база налогообложения участников внешнеэкономической деятельности;
- валютное регулирование внешнеэкономической деятельности и его правовая основа;
- формы расчетов и кредитования в внешнеэкономической деятельности, их правовая база;
- внешнеэкономические контракты и источники их правового регулирования;
- права на осуществление соглашений от лица субъектов внешнеэкономической деятельности;
- инвестиционная деятельность в Украине и за ее пределами, ее правовые основы;
- понятие арбитража и виды третейских судов, источники правового

регулирования арбитражного спора.

Студенты должны знать: основные понятия правового регулирования внешнеэкономической деятельности и его законодательную базу.

Студенты должны уметь: пользоваться законодательными актами Украины относительно внешнеэкономической деятельности и оформлять внешнеэкономические контракты в соответствии с законами Украины.

Практические занятия по дисциплине «Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности» проводятся с целью закрепления лекционного материала по курсу. Кроме того, предусмотрены вопросы для самостоятельной работы студентов.

ТЕМА №1: Предмет и задачи курса «Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности». Основные положения и принципы регулирования ВЭД.

Вопросы для практических занятий:

1. Понятие, сущность и предпосылки правового регулирования ВЭД.
2. Правовые формы реализации ВЭД.
3. Закон Украины «О внешнеэкономической деятельности».

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Кем осуществляется регулирование ВЭД в Украине?
2. Перечислите регуляторы внешнеэкономических связей.
3. Какими принципами необходимо руководствоваться при осуществлении внешнеэкономической деятельности?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 4-26.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. Г.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 26-29.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998. – 220 с. Стр. 12-19.
4. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – Г.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 74-79.

Тема №2: Понятие и виды субъектов внешнеэкономической деятельности

Вопросы для практических занятий:

1. Кто согласно ст. 3 Закону Украины «О внешнеэкономической деятельности» является субъектами ВЭД?
2. В каком случае физическое лицо имеет право на осуществление ВЭД?
3. Назовите все обязательные признаки юридического лица.
4. Назовите, кого к иностранным субъектам хозяйственной деятельности относит законодательство Украины?
5. Ограниченное ли число участников полного общества, и какие права имеет любой из компаньонов общества?
6. Дайте определение представительству иностранного субъекта хозяйственной деятельности.
7. Какие правовые режимы для ИСХД устанавливаются на территории Украины?

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Юридические лица и их признаки.
2. В чем состоит принципиальное отличие общества с ограниченной ответственностью от акционерного общества?
3. Коммандитные и акционерно-коммандитные общества, их характеристики.

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 27-46.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. Г.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 98-99.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998. – 220 с. Стр. 13-19.
4. Хвалей В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 192-200.

Тема №3: Государственное влияние на осуществление внешнеэкономической деятельности

Вопросы для практических занятий:

1. Назовите основные цели государственного регулирования внешнеэкономической деятельности.
2. Классификация мероприятий государственного влияния на ВЭД.
3. Что представляет собой Единый таможенный тариф?
4. Что такое таможенная пошлина, и какие виды пошлин существуют?
5. Правовые основы организации таможенного контроля при экспортно-импортных операциях.
6. Как определяется страна происхождения товара?
7. Что такое нетарифное регулирование ВЭД? Объясните свой ответ.
8. Какие существуют методы нетарифных торговых ограничений ВЭД.
9. В каких случаях используются антидемпинговые таможенные пошлины?
10. Ограничения на отдельные виды товаров, импортируемых или экспортируемых из Украины.
11. Ценообразование при осуществлении экспортных и импортных операций и его правовая основа.

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Необходимо ли государственное регулирование экономики? Обоснуйте ответ.
2. Как осуществляется таможенный контроль при экспортных и импортных операциях?
3. В каких случаях вводится Украиной лицензирование и квотирование экспорта и импорта?
4. Что такое компенсационные импортные таможенные пошлины и чем вызвано их использование?
5. В каком случае разрешается использование антидемпинговых мер?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 48-94.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. Г.: «Издательство «Приор», 2001.– 240 с. Стр. 14-19, 34-45
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие).– К.: СПЛАЙН, 1998.– 220с. Стр.48-115.

4. Хвалей В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 196, 206-219.

5. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – Г.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 74-123.

6. Прокушев Э.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – Г.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 9-33.

7. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов/ Л.Э. Стровский, С.К. Казанцев, Э.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Э. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – Г.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 45-74, 514-567.

8. Таможенно- тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. 1996. Сборник нормативных документов. Составители: И.П. Рамусь, С.Н. Кульбачная. – К.: Издательство «Блиц-Информ», 1996. – 336 с. Стр. 70-87.

ТЕМА №4: Организации расчетов в иностранной валюте

Вопросы для практических занятий:

1. Какие основные принципы организации расчетов в иностранной валюте?
2. Права на осуществление операций на УМВБ и МБВР.
3. Открытие счетов в национальной и иностранной валюте.
4. Право на осуществление нерезидентами операций в иностранной валюте на территории Украины.
5. Правовая основа расчетов по внешнеэкономическим контрактам.
6. Порядок осуществления расчетов в иностранной валюте и последствия нарушения резидентами сроков расчетов по экспортно-импортным операциям.

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Кто и когда устанавливает официальный курс гривны? Какие сроки его действия?
2. Кому разрешается осуществлять операции на межбанковском валютном рынке?
3. Какие операции в иностранной валюте на территории Украины разрешается осуществлять резидентам?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 96 –122
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. Г.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 29-33.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 116-178.
4. Хвалей В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 220-226.

ТЕМА №5: Формы расчетов во внешнеэкономической деятельности

Вопросы для практических занятий:

1. Дайте определение международным расчетам, перечислите их виды.
2. Общие принципы международных расчетов, их правовое значение и практика применения.
3. Правовые формы международных расчетов: банковский перевод, инкассо и аккредитив.
4. Чем регламентируется использование аккредитивов для международных расчетов?
5. Какие операции включает банковский перевод?
6. Расчеты по открытому счету.
7. Расчеты с использованием векселей и чеков.

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Когда могут быть признаны недействительными внешнеэкономические контракты?
2. Условия аккредитива и их правовое значение.
3. Почему аккредитивная форма расчетов наиболее выгодная для экспортеров?
4. Какая форма расчетов рекомендуется, если украинское предприятие выступает импортером? Почему?
5. Когда используются банковские переводы?
6. Что значит выражение: «Расчеты в форме аванса»?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 123 –154.
2. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – Г.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 232-233, 239-255.
3. Прокушев Э.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – Г.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 184-194.
4. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов / Л.Э. Стровский, С.К. Казанцев, Э.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Э. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – Г.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 345-371.
5. А.И. Жданов практическое руководство по внешнеэкономической деятельности. – Спб: Питер, 2001. – 224 с. Стр. 102-133.

ТЕМА №6: Кредитование во внешнеэкономической деятельности

Вопросы для практических занятий:

1. Кому и кем разрешено предоставлять кредиты в иностранной валюте в Украине?
2. Правовые формы предоставления кредитов банками Украины.
3. Договоры, которые предусматривают выполнение резидентами долговых обязательств перед нерезидентами по привлеченным от нерезидентов кредитам, займам в иностранной валюте, их правовое значение.

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Существуют ли ограничения в сроках и сумме при выдаче кредитов в иностранной валюте уполномоченными банками?
2. В каком случае осуществляется рассмотрение заявок юридических лиц-резидентов относительно привлечения иностранных кредитов с использованием для их погашения бюджетных средств?
3. Перечислите основные критерии отбора и рассмотрения проектов, финансирование которых будет осуществляться за счет иностранных кредитов, привлекаемых под гарантии Кабинета Министров Украины.

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 155 –160.

2. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – Г.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр 255-273.

3. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов/ Л.Э. Стровский, С.К. Казанцев, Э.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Э. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – Г.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 374-385.

ТЕМА №7: Правовое регулирование внешнеэкономического контракта

Вопросы для практических занятий:

1. Что собой представляет внешнеэкономический контракт.
2. Перечислите основные источники правового регулирования внешнеэкономического договора.
3. Какие существуют правила заключения внешнеэкономических контрактов.
4. Какие требования предъявляются к условиям внешнеэкономического контракта?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 162 –177.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. Г.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 179-220.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 179-189.
4. Прокушев Э.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – Г.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 94-97,104-106.
5. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов / Л.Э. Стровский, С.К. Казанцев, Э.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Э. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – Г.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 218-239.
6. А.И. Жданов практическое руководство по внешнеэкономической деятельности. – Спб: Питер, 2001. – 224 с. Стр. 10-69.

ТЕМА №8: Договор купли-продажи

Вопросы для практических занятий:

1. Какие обязанности у продавца и покупателя согласно договору купли-продажи в соответствии с украинским законодательством?
2. Какие существуют международные соглашения, предназначенные для регулирования условий договора купли-продажи?
3. Что определяют Международные правила интерпретации коммерческих терминов?
4. По какому признаку можно разделить базисные условия, включенные в Инкотермс?
5. Какие условия должны быть оговорены в договоре международной купли-продажи товаров?
6. Какое правовое значение существенных и несущественных условий договора международной купли-продажи товаров?
7. Почему важно знать, право какой страны применимо к регулированию отношений по договору международной купли-продажи товаров?
8. Что представляет собой бартерная операция в области ВЭД в соответствии с украинским законодательством?
9. Чем обусловлен запрет на проведение бартерных операций в области ВЭД на отдельные виды товаров (услуг, работ)?
10. Какие установлены Законом сроки бартерных операций?
11. В каких случаях допускается превышение установленных сроков ввоза товаров (выполнение работ, предоставление услуг), которые импортируются по бартерным договорам?
12. Какие последствия влечет за собой нарушение субъектом ВЭД Украины сроков ввоза товаров, импортированных по бартерному договору?
13. Какие документы используются в международной торговле?

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Когда поставка перевозчику считается завершенной?
2. Как определяется дата поставки товара?
3. Какими правовыми средствами обеспечивается надлежащее выполнение обязательств по договору международной купли-продажи товаров?
4. Какое значение имеет арбитражная оговорка, включенная в условия договора международной купли-продажи товаров?
5. Укажите отличительную черту бартерной операции.

6. Кем выдается разовое индивидуальное разрешение на превышение установленных сроков ввоза товаров, которые импортируются по бартерным договорам, и в каких случаях может быть отказано в выдаче указанного разрешения?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 178 –234.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. Г.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 224-227.
3. Прокушев Э.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – Г.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 94-104.
4. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов/ Л.Э. Стровский, С.К. Казанцев, Э.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Э. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – Г.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 217-326.
5. Жданов А.И. Практическое руководство по внешнеэкономической деятельности. – Спб: Питер, 2001. – 224 с. Стр. 10-27.

ТЕМА №9: Договор на выполнение работ

Вопросы для практических занятий:

1. Что значит контракт подряда и какая важная особенность у данного вида контрактов?
2. Как устанавливаются цены подрядных контрактов?
3. Что значит операции с давальческим сырьем во внешнеэкономических отношениях и как они предусмотрены законодательством Украины?
4. Какие требования предъявляются к операциям с давальческим сырьем, и какие льготы предоставляются при их выполнении?
5. С какими видами сырья запрещено совершать операции с давальческим сырьем?
6. Какие особенности давальческого контракта?
7. Что такое кооперационное сотрудничество и на чем оно основано?

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Что значит выражение “стоимость плюс вознаграждение”?
2. Какие схемы проведения операций с давальческим сырьем определены Законом?

3. Какие формы расчетов могут быть использованы при выполнении заказа по переработке давальческого сырья украинским исполнителем?

4. Как Вы думаете, почему необходим контроль государства над операциями с двальческим сырьем во внешнеэкономических отношениях?

5. Поставки продукции по производственной кооперации, их правовые аспекты.

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с.– Стр. 235 –253.

2. Хвалей В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 16-17.

3. Прокушев Э.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – Г.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 118-125.

ТЕМА №10: Договор о предоставлении услуг

Вопросы для практических занятий:

1. Что значит «торговля услугами» и что регулирует сферу предоставления услуг на международном уровне?

2. Кто согласно Закону Украины “О туризме” является туристом?

3. Перечислите требования, предъявляемые к субъектам туристической деятельности при организации иностранного туризма.

4. Перечислите требования, предъявляемые к субъектам туристической деятельности при организации зарубежного туризма.

5. Кто такие «торговые агенты» и как они классифицируются?

6. Какие основные прямые обязанности агента и что значит неисключительное и исключительное право продаж?

7. Какие операции относятся к операциям резидентов, которые осуществляются во время выполнения договоров консигнации?

8. В каком случае может осуществляться посредничество в трудоустройстве на работу за границей и каких правил посредники должны придерживаться при осуществлении такого вида внешнеэкономической деятельности?

Вопросы для самостоятельной работы:

1. В чем различие между иностранным и зарубежным туризмом?

2. Что значит «преимущественное право продажи»?

3. Что значит “посредничество в трудоустройстве на работу за границей”?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 254 –278.
2. Прокушев Э.Ф. Внешнеэкономическая деятельность: Учеб.-практич. пособие. – Г.: ИВЦ «Маркетинг», 1999. – 208 с. Стр. 129-130, 139-159.
3. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов/ Л.Э. Стровский, С.К. Казанцев, Э.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Э. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – Г.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 672-704.
4. Жданов А.И. Практическое руководство по внешнеэкономической деятельности. – Спб: Питер, 2001. – 224 с. Стр. 28-59.

ТЕМА №11: Инвестирование в Украине и за ее пределами

Вопросы для практических занятий:

1. Дайте общую характеристику Закона Украины “О режиме иностранного инвестирования”.
2. Какие существуют формы иностранных инвестиций и какова система допуска иностранного капитала?
3. Как осуществляется государственная регистрация договоров о совместной инвестиционной деятельности при участии иностранного инвестора?
4. Права и обязанности иностранных инвесторов.
5. Какие гарантии защиты иностранных инвестиций и их компенсаций предусмотрены законодательством Украины?
6. Что такое инвестирование имущественных ценностей и какие существуют правовые нюансы при таком виде деятельности?
7. Какой порядок получения лицензии на осуществление инвестиций за границу?

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Что значит иностранные инвестиции? Перечислите их виды.
2. Как оцениваются иностранные инвестиции?
3. В чем отличия общего предприятия от предприятия с иностранными инвестициями?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 280 –299.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. Г.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 152-155.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 146-151.
4. Хвалей В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 227-231, 236-241.

ТЕМА №12: Свободные экономические зоны

Вопросы для практических занятий:

1. Что такое свободные экономические зоны, и какие их виды существуют?
2. Кем устанавливаются статус и территория специальной экономической зоны, и с какой целью?
3. Как понимать выражение: “На территории свободной экономической зоны устанавливается и действует специальный правовой режим экономической деятельности”?
4. Что значит оффшорная компания?
5. На какие группы делятся страны, которые предоставляют определенные льготы оффшорным компаниям?

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Что Вы знаете о льготном режиме налогообложения, который устанавливается в свободных экономических зонах?
2. В одном из постановлений Кабинета Министров Украины предусмотрена возможность создания оффшорных зон. По вашему мнению, почему на данный момент ни одна из свободных экономических зон в Украине не имеет оффшорного статуса?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 300-316.
2. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие).– К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 38-41.

3. Хвалеи В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 232-234.

4. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – Г.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 339-350, 376-380.

ТЕМА №13: Рассмотрение споров, которые возникают при осуществлении внешнеэкономической деятельности

Вопросы для практических занятий:

1. Где могут рассматриваться споры в связи с осуществлением внешнеэкономической деятельности?
2. Что понимается под третейским судом?
3. Почему участники спора часто прибегают к услугам международного коммерческого арбитража?
4. Какие Вам известны международные соглашения о выполнении решений иностранных арбитражей?
5. Какое отношение Украины к международным соглашениям о выполнении решений иностранных арбитражей?
6. В чем достоинства и недостатки Нью-йоркской конвенции о признании и приведении во исполнение иностранных арбитражных решений?
7. Дайте общую характеристику Закону Украины “О международном коммерческом арбитраже”.

Вопросы для самостоятельной работы:

1. Какие существуют виды коммерческого арбитража?
2. Какие споры могут передаваться в международный коммерческий арбитраж в соответствии с законодательством Украины?

Список рекомендованной литературы:

1. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности: Учеб. пособие. – Харьков: Каравелла, 2001. – 358 с. Стр. 318-347.
2. Рубинская Э.Т. Управление внешнеэкономической деятельностью предприятия. Г.: «Издательство «Приор», 2001. – 240 с. Стр. 26-29.
3. Кузнецова Н.В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине (практическое пособие). – К.: СПЛАЙН, 1998.– 220 с. Стр. 210-214.

4. Хвалей В.В., Функ Я.И. Курс правовых основ внешнеэкономической деятельности государств – участников СНГ (Россия, Беларусь, Украина) – Мн.: Амалфея, 2000. – 256 с. Стр. 74-79.

5. Балабанов И.Т., Балабанов А.И. Внешнеэкономические связи: Учеб. пособие. – Г.: Финансы и статистика, 2000. – 512 с. Стр. 62-73.

6. Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебник для вузов / Л.Э. Стровский, С.К. Казанцев, Э.А. Паршина и др. Под редакцией проф. Л.Э. Стровского. – 2-е изд., перераб. и доп. – Г.: ЮНИТИ, 2000. – 823 с. Стр. 316-322.

Темы контрольных работ по курсу^{*}

1. Источники права, которые регулируют внешнеэкономическую деятельность в Украине.

2. Ответственность во внешнеэкономической деятельности.

3. Правовой статус иностранных субъектов хозяйственной деятельности в Украине.

4. Представительства иностранных субъектов хозяйственной деятельности в Украине.

5. Специальные правовые режимы во внешнеэкономической деятельности.

6. Зарубежный опыт государственного регулирования внешнеэкономической деятельности.

7. Нетарифное регулирование внешнеэкономической деятельности.

8. Законодательные акты, которые регулируют влияние государства на осуществление внешнеэкономической деятельности.

9. Антидемпинговые процедуры, их правовые основы.

10. Правовые средства по защите отечественного товаропроизводителя в Украине.

11. Особенности правового регулирования валютных отношений.

12. Порядок осуществления расчетов в иностранной валюте.

13. Выбор форм и условий расчетов.

14. Унифицированные правила и обычаи для документарных аккредитивов.

15. Аккредитивная форма расчетов и гарантии по отдельным видам аккредитивов.

^{*} Контрольные работы выполняются в соответствии с общими правилами по оформлению студенческих работ (Голембієвський П.П., Подтикалов О.С., Костюк І.С. Оформлення та захист студентських робіт: Методичні вказівки. – Донецьк: ДонНТУ, 2003. – 60 с.

16. Унифицированные правила по инкассо.

17. Особенности правового регулирования и способы расчетов с бывшими республиками СССР.

18. Источники правового регулирования внешнеэкономического договора.

19. Правовое значение условий договора международной купли-продажи товаров.

20. Значащие и дополнительные условия внешнеэкономических договоров.

21. Порядок оформления и регистрации внешнеэкономических договоров, их учет.

22. Правовое регулирование импорта (экспорта) товаров посредниками.

23. Лицензирование и квотирование внешнеэкономических операций.

24. Правовое регулирование импорта в Украину.

25. Правовое регулирование бартерных операций во внешнеэкономической деятельности.

26. Операции с давальческим сырьем как легальный путь уменьшения налогооблагаемой базы.

27. Страхование во внешнеэкономической деятельности.

28. Международный туризм и его правовая сторона.

29. Посредничество во внешнеэкономических отношениях. Права и обязанности при осуществлении данного вида деятельности.

30. Регулирование иностранных инвестиций в Украине.

31. Правовые основы привлечения иностранных инвестиций в Украину и последствия иностранного инвестирования.

32. Правовые гарантии защиты иностранных инвесторов в Украине.

33. Льготы предприятиям с иностранными инвестициями.

34. Международные двусторонние соглашения о защите иностранных инвестиций.

35. Свободные экономические зоны в Украине.

36. Оффшорные компании на Кипре.

37. Международные коммерческие арбитражные суды.

38. Признание и выполнение арбитражных решений в Украине.

39. Признание и выполнение арбитражных решений за границей.

40. Правовое регулирование деятельности Торгово-промышленной палаты Украины.

ТЕСТ ДЛЯ ПРОВЕРКИ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ

Инструкция для студента

1. Отметьте соответствующую клетку при ответе.
2. Если считаете, что текст приведен неправильно, то дайте к нему свои комментарии.

<i>Текст</i>	<i>Правильно</i>	<i>Неправильно</i>	<i>Комментарии</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
ТЕМА №1: Предмет и задачи курсу «Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности». Основные положения и принципы регулирования ВЭД. 1.1 Внешнеэкономическая деятельность определяется как деятельность субъектов хозяйственной деятельности Украины и иностранных субъектов хозяйственной деятельности, построенная на взаимоотношениях между ними, имеющими место за пределами Украины. 1.2 К видам внешнеэкономической деятельности относится научная, научно-техническая, научно-производственная, производственная, учебная и другая кооперация с иностранными субъектами хозяйственной деятельности. 1.3 Правовое регулирование внешнеэкономической деятельности – разрешение споров, которые возникают между субъектами ВЭД. 1.4 Одной из задач торгово-промышленных палат является предоставление услуг для осуществления коммерческой деятельности иностранных фирм и организаций. 1.5 Субъекты хозяйственной деятельности Украины и иностранных субъектов хозяйственной			

1	2	3	4
деятельности должны руководствоваться принципом суверенитета народа Украины в осуществлении ВЭД, состоящим в: – исключительном праве народа Украины самостоятельно и независимо осуществлять ВЭД на территории Украины и за границей, руководствуясь нормами международного права; – обязанности Украины неуклонно выполнять все договоры и обязательства Украины в области международных экономических отношений.			
ТЕМА №2: Понятие и виды субъектов внешне-экономической деятельности 2.1 Юридические лица – граждане Украины, иностранные граждане и лица без гражданства, которые имеют гражданскую правоспособность и дееспособность соответственно законам Украины и постоянно проживают на территории Украины. 2.2 Субъекты хозяйственной деятельности Украины всегда являются субъектами ВЭД. 2.3 Иностранные субъекты хозяйственной деятельности (ИСХД) могут осуществлять операции с продукцией украинского происхождения на территории Украины без вывоза ее с таможенной территории Украины лишь при условиях наличия в Украине надлежащим образом зарегистрированного представительства. 2.4 Все субъекты ВЭД Украины имеют право открывать свои представительства на территории других государств соответственно законам Украины. 2.5 Акционерно-командитное товарищество – это объединение двух и более лиц, которые лично принимают участие в делах общества и несут неограниченную и солидарную ответственность по обязательствам фирмы перед ее кредиторами не только вложенным капиталом, но и всем своим имуществом. 2.6 Представительство ИСХД — учреждение или лицо, которое представляет интересы ИСХД в Украине и имеет на это надлежащим образом оформленные соответствующие полномочия.			

1	2	3	4
ТЕМА №3: Государственное влияние на осуществление внешнеэкономической деятельности 3.1 Государство с целью защиты только своих национальных интересов осуществляет регулирование внешнеэкономической деятельности. 3.2 Сферой действия Закона Украины «О Едином таможенном тарифе» является единая таможенная территория Украины и территории граничащих с Украиной государств. 3.3 Единый таможенный тариф Украины — это систематизированный свод ставок пошлины, которой облагаются налогами товары и иные предметы, ввозимые на таможенную территорию Украины. 3.4 Для установления фактов, дающих основания к применению особых видов пошлин, проводится расследование Таможенно- тарифного совета Украины. 3.5 Страной происхождения товаров считается только страна, где товары были полностью изготовлены. 3.6 Если международным договором Украины установлены правила, отличительные от установленных законодательными актами Украины, то применяются правила международного договора. 3.7 Квотирование — это выдача компетентными государственными органами разрешений на ввоз или вывоз определенных видов продукции (товаров). 3.8 В соответствии с ч. 3 ст. 16 Закона «О внешнеэкономической деятельности» в Украине не выдаются генеральные лицензии. 3.9 Использование антидемпинговых таможенных пошлин разрешается в случае, если демпинг наносит материальный ущерб национальной промышленности страны. 3.10 Экспортные субсидии — льготы финансового характера, предоставленные государством экспортерам для расширения вывоза товаров за границу. 3.11 В соответствии с украинским законодательством индикативные цены могут устанавливаться только на экспортную продукцию.			

1	2	3	4
ТЕМА №4: Организации расчетов в иностранной валюте 4.1 Официальный курс гривны к иностранным валютам используется резидентами и нерезидентами Украины для осуществления бухгалтерского учета операций с иностранной валютой, а также в других случаях, предусмотренных действующим законодательством Украины. 4.2 Осуществлять операции на Украинской межбанковской валютной бирже имеют право различные банки, финансовые учреждения и специализированные брокерские конторы. 4.3 Купленные банками на Украинской межбанковской валютной бирже валютные средства могут использоваться только по целевому назначению в соответствии с контрактами, под которые была куплена валюта. 4.4 Операции на межбанковском валютном рынке Украины разрешается осуществлять только Национальному банку Украины, уполномоченным банкам и финансовым учреждениям, которые получили лицензию Нацбанка Украины на осуществление операций с валютными ценностями. 4.5 Иностранная валюта, приобретенная в установленной порядке через уполномоченные банки и уполномоченные финансовые учреждения на Межбанковском валютном рынке Украины, должна быть использована резидентом на протяжении 60 календарных дней со времени зачисления ее на его текущий счет с целью, которая указана в заявке на покупку иностранной валюты. 4.6 В случае возвращения в адрес резидента средств в иностранной валюте, которые были куплены на МБВР Украины и перечислены в пользу нерезидента в связи с тем, что взаимные обязательства частично или полностью не выполнены, эти средства могут быть использованы с другой целью. 4.7 Если у клиента после оплаты его обязательств в иностранной валюте остается неиспользованная безналичная иностранная валюта в общей			

1	2	3	4
сумме до 10 000 (десять тысяч) долларов США или эквивалент этой суммы в другой иностранной валюте, которая раньше была приобретена в установленном порядке через уполномоченный банк на межбанковском валютном рынке Украины. Эта сумма может быть зачислена на его текущий счет. 4.8 Счета в иностранной валюте юридическим и физическим лицам, резидентам и нерезидентам открываются в любых банках. 4.9 Резидентам Украины разрешается приобретение топливных материалов, медикаментов, пищи и услуг только на территории международных портов. 4.10 В Украине международные расчеты могут осуществлять банки с разной формой собственности, официально зарегистрированные на территории Украины, которые имеют лицензию НБУ на осуществление валютных операций. 4.11 Правовой основой расчетных отношений являются нормы внутреннего национального законодательства. 4.12 Согласно ст. 1 Закона Украины «О порядке осуществления расчетов в иностранной валюте» выручка резидентов в иностранной валюте подлежит зачислению на их валютные счета в уполномоченных банках в сроки выплаты задолженностей, указанные в контрактах, но не позднее 60 календарных дней с даты таможенного оформления продукции, которая экспортируется.			
ТЕМА №5: Формы расчетов во внешнеэкономической деятельности 5.1 Аккредитив – поручение экспортера своему банку получить от импортера определенную сумму средств. 5.2 Непокрытый аккредитив может быть в любой момент аннулирован как импортером, так и открывшим его банком без предварительного сообщения бенефициару.			

1	2	3	4
5.3 С целью обеспечения дополнительных гарантий платежа по аккредитиву в расчетах могут использоваться трансферабельные аккредитивы. 5.4 Чистое инкассо осуществляется на основании финансовых документов: чеков, векселей, платежных расписок и других видов документов, используемых для получения платежа деньгами. 5.5 При инкассовой форме расчетов импортер сможет получить товар после его оплаты или акцепта тратты. 5.6 Банковский перевод – гарантия для экспортера на случай неуплаты товара или отказ от его оплаты импортером. 5.7 При расчетах по внешнеэкономическим операциям в Украине допускается использование ордерных чеков. 5.8 Вексель – расчетный документ. 5.9 Выдавать переводные и простые векселя можно только для оформления денежного долга за фактически поставленные товары, выполненные работы, оказанные услуги. 5.10 При торговле по открытому счету покупатель при получении товарных документов выдает расписку. 5.11 При авансовом платеже предполагается выплата импортером суммы, установленной в контракте, до передачи товарораспорядительных документов и непосредственно самого товара в распоряжение покупателя.			
ТЕМА №6: Кредитование во внешнеэкономической деятельности 6.1 Украинские субъекты ВЭД могут получать кредиты в иностранной валюте как на внутреннем, так и на внешнем валютных рынках как в наличной, так и безналичной форме. 6.2 Выдавать кредиты в иностранной валюте резидентам Украины могут уполномоченные банки Украины, которые получили данное право согласно открытой лицензии НБУ.			

1	2	3	4
6.3 Гарантии Кабмина Украины предоставляются для обеспечения обязательств юридических лиц-резидентов относительно погашения иностранных кредитов. 6.4 Предоставлению гарантий Кабмина Украины предшествует государственная экспертиза проектов, для реализации которых привлекаются иностранные кредиты.			
ТЕМА №7: Правовое регулирование внешнеэкономического контракта 7.1 Внешнеэкономический договор — это материально оформленное соглашение двух субъектов внешнеэкономической деятельности, направленное на установление, изменение или прекращение их взаимных прав и обязанностей во внешнеэкономической деятельности. 7.2 В соответствии с украинским законодательством внешнеэкономическим будет договор, заключенный между двумя иностранными контрагентами на территории Украины без участия субъекта ВЭД Украины. 7.3 К внешнеэкономическому контракту возможно применение только норм международного права. 7.4 Торговые порядки не является источником права. 7.5 Типовой контракт— это контракт, который заключается между государствами. 7.6 Особенность правового регулирования внешнеэкономического договора – когда стороны этого договора могут определить, законодательство какого государства применить к нему. 7.7 Права и обязанности сторон внешнеэкономического соглашения определяются материальным и процессуальным правом места ее заключения.			
ТЕМА №8: Договор купли-продажи 8.1 В соответствии с украинским законодательством согласно договору купли-продажи продавец обязуется			

1	2	3	4
передать имущество в собственность покупателю, а покупатель обязуется принять имущество и уплатить за него определенную денежную сумму. 8.2 Указом Президента Украины от 4 октября 1994 г. «О применении международных правил интерпретации коммерческих сроков» установлено, что при заключении субъектами предпринимательской деятельности Украины всех форм собственности договоров, в том числе внешнеэкономических договоров, предметом которых являются товары, применяются правил, которые приведены в Генеральном соглашении о тарифах и торговле. 8.3 Правила Инкотермс определяют: кем, где и когда будет рассматриваться спор при возникновении разногласий между продавцом и покупателем. 8.4 Правила Инкотермс регулируют момент передачи права собственности. 8.5 Выбор того или иного базисного условия поставки по контракту купли-продажи осуществляет специальная комиссия, созданная при Министерстве экономики Украины. 8.6 В структуру контракта не входит раздел “Преамбула”. 8.7 Отличительной чертой бартера является использование денежной формы расчетов. 8.8 По бартеру запрещается экспортировать кокс и полукокс из каменного угля, а также нефть. 8.9 Товары, которые импортируются по бартерному договору, подлежат ввозу на таможенную территорию Украины в сроки, указанные в таком Договоре, но не позднее 60 календарных дней с даты таможенного оформления товаров.			
ТЕМА №9: Договор на выполнение работ 9.1 Контракт подряда — это соглашение, на основе которого подрядчик обязуется выполнить на свой риск определенную работу по заданию заказчика. 9.2 Особенностью подрядных контрактов является частичная ответственность подрядчика за все этапы работ, качество и сроки сдачи выполненной работы заказчику.			

I	2	3	4
9.3 Если фактические платежи за работу превышают установленную в контракте «целевую цену», то сумма оплачиваемого вознаграждения не изменяется. 9.4 Операции с давальческим сырьем осуществляются в соответствии с Законом Украины «Об операциях с давальческим сырьем во внешнеэкономических отношениях» и оформляются через своеобразный договор купли-продажи. 9.5 Законом Украины «Об операциях с давальческим сырьем во внешнеэкономических отношениях» разрешен вывоз украинским заказчиком давальческого сырья за границу Украины с целью получения готовой продукции. 9.6 В соответствии со ст. 4 Закона Украины «Об операциях с давальческим сырьем во внешнеэкономических отношениях» давальческое сырье может закупаться иностранным заказчиком на таможенной территории Украины у субъектов предпринимательской деятельности Украины за иностранную валюту. 9.7 Операции с давальческим сырьем можно осуществлять со всеми видами сырья.			
ТЕМА №10: Контракты о предоставлении услуг 10.1 Торговля услугами практически не отличается от торговли товарами. 10.2 Услуга не является товаром, так как классификатор услуг не приведен в Гармонизированной системе описания и кодирование товаров. 10.3 Под иностранным туризмом понимают организацию туристических поездок за пределы Украины. 10.4 Субъекты ВЭД Украины, прежде чем заключать контракты с иностранными партнерами в области международного туризма, должны получить лицензию. 10.5 Договоры с иностранными партнерами, заключенные на польском языке, должны быть переведены на украинский, русский и английский языки.			

1	2	3	4
10.6 Перечисление иностранной валюты одним резидентом другому резиденту-посреднику для дальнейшей уплаты нерезиденту по импортному контракту является абсолютно правомерным. 10.7 Посредничество в трудоустройстве за границей запрещено законодательством Украины.			
ТЕМА №11: Инвестирование в Украине и за ее пределами 11.1 Регулирование иностранных инвестиций в Украине осуществляется согласно Закону Украины «О внешнеэкономической деятельности». 11.2 Под иностранными инвесторами понимаются только юридические лица, созданные в соответствии с законодательством иным, чем законодательство Украины. 11.3 Иностранные инвестиции в Украину могут осуществляться в виде любого движимого и недвижимого имущества и связанных с ним имущественных прав. 11.4 Формой осуществления иностранных инвестиций в Украину является приобретение самостоятельно или при участии украинских физических лиц прав на пользование землей и использование естественных ресурсов на территории Украины. 11.5 Для иностранных инвесторов на территории Украины устанавливается национальный режим инвестиционной и иной хозяйственной деятельности. 11.6 Инвестиции за границу могут осуществляться в виде имущественных прав и имущества, сырья, запасных частей, товаров народного потребления. 11.7 Инвестирование имущественных ценностей за пределами Украины лицензированию не подлежит.			
ТЕМА №12: Свободные экономические зоны 12.1 Свободная экономическая зона – форма общего предпринимательства.			

1	2	3	4
12.2 Свободные экономические зоны – ограниченные промышленные районы, которые представляют собою часть территории страны с беспошлинными, таможенными и торговыми режимами, где иностранные фирмы, которые изготавливают продукцию главным образом на экспорт, пользуются налоговыми и финансовыми льготами. 12.3 Согласно Закону Украины «О внешнеэкономической деятельности» на ее территории допускается создание специальных экономических зон различного типа. 12.4 Страны «налоговой гавани» – страны, которые платят специальные налоги.			
ТЕМА №13: Рассмотрение внешнеэкономических споров которые возникают при осуществлении внешнеэкономической деятельности 13.1 Арбитражный суд – это то же, что и государственный суд. 13.2 Изолированный арбитраж – это арбитраж, который происходит за закрытыми дверями. 13.3 Третейский суд – международный арбитражный суд, который находится в Брюсселе. 13.4 Арбитражное решение следует рассматривать, как иностранное тогда, когда его следует отнести к правопорядку иностранного государства. 13.5 Украиной была ратифицирована Нью-йоркская конвенция от 10 августа 1960 г. 13.6 Международные коммерческие арбитражные суды рассматривают спор на основании устного и письменного соглашения спорящих сторон. 13.7 Решение Международного коммерческого арбитражного суда при Торгово-промышленной палате Украины можно опротестовать. 13.8 Решение Международного коммерческого арбитражного суда при ТПП Украины в соответствии с действующим законодательств Украины является исполнительным документом.			

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних і самостійних занять за курсом
«Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності»
(для студентів спеціальності 7.050.206)

Автор: Негрій Сергій Григорович

Підписано до друку _____. 2004 р. Формат 60×84 $\frac{1}{16}$.
Умовн. друк. арк. 3,7. Друк лазерний. Замовлення № _____. Тираж 50 екз.

